7/20110

T.C.
BAŞBAKANLIK
Dış Ticaret Müsteşarlığı

Sayı : B.02.1.DTM.0.09.00.00-111 22.02.07 7250

Konu : Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 06/02/2007 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/20110-29003/66094 sayılı yazıları.

İlgi'de kayıtlı yazıları eki Malatya Milletvekili Sn. Ferit Mevlüt ASLANOĞLU tarafından verilen 7/20110 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevap ilişikte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Kürşad TÜZMEN
Devlet Bakanı

EKLER:
1- Yazı (4 sayfa)

DTM Hukuk Müşavirliği
İnönü Bulvarı No: 36 Emek 06100 ANKARA
Telefon: (0312) 212 59 01 Faks: (312) 212 34 16
e-posta: hukuk@dtm.gov.tr Elektronik ağ: www.dtm.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için irtibat : Hülya AKSAKALLI Hukuk Müşaviri

7/20110

Malatya Milletvekili Sn. Ferit Mevlüt ASLANOĞLU tarafından verilen 7/20110 sayılı yazılı soru önergesi:

1- İçinde bulunduğumuz küreselleşme sürecinde mal, hizmet ve sermaye hareketlerinin daha geniş bir alana yayıldığı ve uluslararası ilişkilerin ve etkileşimlerin yoğunlaştığı ve hızlandığı, bunun sonucunda da "Yeni Dünya Ekonomisi"nin global bir işbirliği ağı içinde gerçekleştiği görülmektedir.

Bu kapsamda, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerdeki piyasa oyuncuları, yine piyasa dinamikleri içerisinde ürün, üretim, pazarlama ve lojistik stratejileriyle birlikte uluslararası yatırım bölge ve alanlarını belirlemektedir. Gelişmişlik düzeyini artırmayı hedefleyen ülkeler açısından yabancı sermaye çekmek ve aynı şekilde yurt dışına sermaye ihraç etmek suretiyle yatırım yaptıkları ülkelerin sağladığı avantajları artı değer haline getirmek ve bunu ulusal ekonomilerine dönüştürmek vazgeçilmez olarak görülmektedir. Bir başka ifadeyle, uluslararası işbölümünün dışında kalan ülkelerin günümüz rekabet şartlarında ayakta kalabilmeleri mümkün bulunmamaktadır.

Nitekim, bugün dünyanın en büyük şirketleri, Çin Halk Cumhuriyeti gibi elverişli olanaklar sağlayan ülkelerde yatırım yaparak verimliliklerini ve karlarını artırmakta, ürettikleri malları iç piyasada ya da hedef pazarlarında satmaktadırlar. Bu çerçevedeki faaliyetler sonuçta sermaye ihraç eden ülkelerin ekonomik refahına katkı sağlamaktadır. Dünya gelişmişlik sıralamasında başı çeken ülkelerle gelişme yolunda ilerleyen ülkelerin aynı anda hem yabancı sermaye çeken, hem de sermaye ihraç edebilen ülkeler olduğu görülmektedir.

Mısır Arap Cumhuriyeti ise, ortak coğrafyayı paylaştığımız gelişmekte olan bir ülke olarak Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın uygulamakta olduğu Komşu ve Çevre Ülkelerle Ekonomik ve Ticari İlişkilerin Geliştirilmesi stratejisi çerçevesinde hedef pazarlar arasında yer almaktadır. Ülkemiz ile Mısır arasında Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi, Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması, Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşmaları ile diğer birçok alanı kapsayan işbirliği anlaşmaları mevcuttur. Bu anlaşmaların yanı sıra, imzalanan Serbest Ticaret Anlaşması'nın 1 Mart 2007 tarihinde yürürlüğe girmesiyle birlikte Mısır ile olan ticari ve ekonomik ilişkilerin yasal çerçevesi tamamlanmış olacaktır. Diğer taraftan Türkiye ve Mısır, AB üyesi ülkelerle 10 Akdeniz ülkesi arasında 2010 yılı itibariyle bir Serbest Ticaret Alanı oluşturulmasını öngören Barselona Sürecinin de taraflarıdır.

Yurt dışına sermaye ihraç edebilecek bir gelişmişlik düzeyine gelen bir ülke olarak, Mısır Arap Cumhuriyeti ile üretim ve pazarlama alanında işbirliği potansiyelimizi değerlendirmenin mutlak surette yine ülkemize katkısı olacaktır. Ayrıca, 2004 yılında Mısır ile ABD arasında imzalanan protokol uyarınca, burada üretim yapan firmaların ürettikleri malı ABD'ye gümrük vergisi olmaksızın ihraç edebilme olanağı da önemli bir avantaj olarak görülmektedir. Mısır'ın sahip olduğu düşük maliyetli girdi olanaklarından ve stratejik konumundan yararlanmak suretiyle yaratılabilecek katma değer sonuçta ülkemiz ekonomisine dönecektir. Ülkemizdeki istihdam konusundaki hassasiyetlerimizi korumakla birlikte, günümüz rekabet koşullarına uyum sağlayacak bir politika belirlememiz ve bu sürecin gerisinde değil önünde yer almamız önem arz etmektedir.

Dünya ticaret hacminin üçte birinin çokuluslu firmaların kendi bünyelerinde (ana firma ve bağlı firmalar arasında) yapılıyor olduğu dikkate alındığında, Türk dış yatırımlarının Türkiye'nin ihracat hacminin genişletilmesine de katkı sağlaması beklenebilir. Bu bakımdan, Türk firmalarının ve dolayısıyla Türk ekonomisinin uluslararası rekabet gücünün iyileştirilmesi yönünde dış yatırım olgusunun büyük önem taşıdığı düşünülmektedir. Dünyadaki başarılı örneklerden hareketle, firmalarımızın doğrudan dış yatırımları konusunun bir kamusal politikaya dayandırılması ve süreci işletecek uygun mekanizmaların geliştirilmesi gerekli görülmektedir.

Bu çerçevede, 2006 Aralık ayı başında Dış Ticaret Müsteşarlığı Anlaşmalar Genel Müdürlüğü bünyesinde Türk firmalarının yurtdışı yatırım faaliyetlerine ilişkin çalışmalarda bulunmak ve politika ve stratejiler belirlemek üzere bir Daire ihdas edilmiştir.

Bu kapsamda, sanayicilerimizin içinde bulundukları şartları çok iyi analiz edip, nihai olarak ülkemiz ekonomisine katkı sağlamak üzere yatırım, üretim ve pazarlama stratejilerini oluşturmalarını ve bu doğrultuda uygulamaya geçmelerini desteklemekteyiz.

2- 9 Ocak – 12 Ocak 2007 tarihleri arasında Mısır'a üst düzey bürokrat ve iş adamlarımızın katılımıyla, ülkemiz ihraç ürünlerinin tanıtımı, ihracatçı firmalarımızın dış pazardaki paylarında artış sağlanması ve iki ülke iş çevreleri arasındaki işbirliği imkanlarının arttırabilmesi amacıyla bir heyet programı düzenlenmiştir. Söz konusu heyet programında ihracatçı firmalarımıza yönelik bilgilendirme toplantıları ve seminerlerin yanı sıra ikili iş görüşmeleri de düzenlenmiştir. Gerek Mısır resmi makamları ile gerekse iş adamlarımız ve Mısırlı iş adamları arasında gerçekleştirilen ikili görüşmelere 900'ün üzerinde firma katılmış ve görüşmeler başarılı geçmiştir. Mısır'daki Türk yatırımları sonucunda ihtiyaç duyulan girdilerin ülkemizden yapılacak ithalat ile karşılanması ve Mısır'ın bir giriş kapısı gibi değerlendirilerek tüm Kuzey Afrika'ya ihracatımızı hızlandıracak biçimde değerlendirilmesi gerekliliği de göz ardı edilmemelidir.

Bu itibarla, küresel anlamda ticaretin serbestleşmesi olgusunu dikkate aldığımızda, yurt dışındaki yatırımlarımızın ihracatımız aleyhine kayıp şeklinde değerlendirilmemesi gerektiği düşünülmektedir. Aksine, Türkiye'de imal edilen veya üretilen ürünlerin Türk yatırımlarının bulunduğu ülkelere ihraç edilmesi daha kolay olmaktadır.

Mısır'a gerçekleştirilen ticaret heyeti programına iştirak eden yaklaşık 200 kişinin sadece 15- 20 kadarı bu ülkeye yatırım için gitmiş olup diğer katılımcılar bu ülkeye ihracat yapmayı hedefleyen ihracatçılarımızdır. Nitekim, heyette yer alan ihracatçılarımız, ziyaret sırasında 1.000 kadar Mısırlı ithalatçı ile ikili görüşmeler yapma fırsatı bulmuşlardır. Yapılan bu ziyaretin sonucunda Mısır ile önümüzdeki aylarda yürürlüğe girecek olan Serbest Ticaret Anlaşması, tüm ihracatçı firmalarımıza büyük bir avantaj sağlayacaktır.

Anılan gezide esas hedef, ihracatımızı sürdürebilir biçimde artırmak olduğundan düzenlenen diğer heyet programlarında olduğu gibi Mısır Ticaret Heyetinde de ihracatçılarımızı temsilen başta Türkiye İhracatçılar Meclisi ve İhracatçı Birlikleri olmak üzere ilgili sektörden ve meslek kuruluşlarından da katılım sağlanmıştır.

3- Bölgeler ve iller arası gelişmişlik farklılıklarının azaltılması, ekonomik faaliyet çeşitliliğinin sağlanması ve yerel dinamikleri ve potansiyelleri harekete geçirecek girişimlerin desteklenmesi, üretim artışı sağlanmasına yönelik önemli faktörlerdir. Bu çerçevede, özel sektör yatırımlarının önünün açılması amacıyla alınan tedbirlerden birisi de yatırımların ve istihdamın teşviki amacıyla yürürlüğe konulan 5084 sayılı Yatırımların ve İstihdamın Teşviki İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun uygulanmaya başlanmasıdır.

Anılan Kanunun kapsamı, yapılan değişikliklerle 36 ilden 49 ile çıkarılmıştır. Bu Kanun kapsamındaki iller, TÜİK tarafından 2001 yılı için belirlenen kişi başı GSYİH tutarı 1.500 ABD Doları veya daha az olan iller ile DPT Müsteşarlığınca 2003 yılında belirlenen sosyo-ekonomik gelişmişlik endeksi sıralamasına göre endeks değeri eksi olan illeri içermektedir. Kanun kapsamındaki illerde gelir vergisi stopajı teşviki, sigorta primi işveren paylarında teşvik, bedelsiz yatırım yeri tahsisi ve enerji desteği gibi teşvik tedbirleri uygulanmaktadır.

Bu kapsamda, yukarıda belirtilen illerde Organize Sanayi Bölgelerinin Mülkiyetinde Bulunan Tahsis Edilmemiş Parsellerin, Yeni Yatırımlar İçin Gerçek veya Tüzel Kişilere Bedelsiz Olarak Tahsis Edilmesine İlişkin Sürenin Üç Yıl Uzatılması Hakkında Karar, 06/02/2007 tarihli ve 26426 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

5084 sayılı Kanun ile bu Kanunda değişiklik yapan 5350 sayılı Kanun kapsamında, 2004 yılı başından 2006 yılı Eylül ayı sonuna kadar Türkiye genelinde 2006 yılı fiyatlarıyla yaklaşık 2 milyar YTL tutarında yeni yatırım öngörülmüştür. Söz konusu yatırımların yüzde 21'lik kısmının Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde gerçekleşmesi beklenmektedir. Aynı dönemde, enerji desteğine ilişkin teşvik unsuru kapsamında yaratılması öngörülen ilave istihdam ise Türkiye genelinde yaklaşık olarak 109 bin kişi iken Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinin toplam ilave istihdam içerisindeki payı yüzde 22'dir.[1]

4- Yukarıda da belirtildiği üzere, 5084 Sayılı Teşvik Yasası bölgeler ve iller arası gelişmişlik farklarının azaltılması, ekonomik faaliyet çeşitliliğinin sağlanması ve yerel dinamikleri ve potansiyelleri harekete geçirecek girişimlerin desteklenmesi amacıyla yürürlüğe konulmuştur.

Dış ticaretimize ilişkin sorunlardan birisi, dış ticaretin belirli coğrafi bölgelerde yoğunlaşması, bir çok ilimizin de dış ticaret faaliyetlerinin dışında kalarak ekonomik potansiyellerinin tam olarak hayata geçirilememesidir.

Dış Ticaret Müsteşarlığı olarak, İhracat Stratejik Planı kapsamında Kamuoyunda İhracat Bilincinin Oluşturulması ve İhracatla İlgili Tarafların Eğitimi amacıyla "81 İlden Sınırların Ötesine Projesi", ihracat potansiyeli olan illeri belirli bir metodoloji çerçevesinde tespit etmek, ihracatı olmayan illerimizi bu yöne kanalize etmek, halihazırda ihracat yapan illerimizin ihracat rakamlarını daha yukarıya çekmek amacıyla "İller Bazında İhracat Haritasının Oluşturulması" gibi projeler hayata geçirilmiştir.

Diğer taraftan, yatırım-üretim-pazarlama süreçleri, bir bütünün eşit derecede öneme sahip halkaları olarak düşünüldüğünde, ülkemizde yatırım koşullarının iyileştirilmesi ve kalkınmada geri kalmış illerimizin üretim potansiyellerinin artırılması, ihracata dayalı kalkınma sürecinde ön koşullardan birisi olarak ortaya çıkmaktadır.

Bu çerçevede, söz konusu teşvik yasasının sağladığı avantajların kalkınma hedefimiz ile uyumlu olması nedeniyle her türlü destek verilmiştir. Ancak, yatırımların önünün açılmasının sanayici ve ihracatçılarımızın rekabet güçlerinin artırılmasına katkı sağlamakla beraber tek başına yeterli olmayacağı gerçeğinden hareketle, ihracata ilişkin üretim süreçlerinde rekabet gücüne sekte vuran maliyet kaynaklı sorunların giderilmesi ve katma değeri yüksek ürünler üretimine geçiş için Ar-Ge, inovasyon, bilişim altyapısının güçlendirilmesi; Kobi'lerin desteklenmesi; makroekonomik politikalarda ihracatın yeri ve varolan yetişmiş insan gücü potansiyelimizin geliştirilmesi hususları 2007-2009 yıllarını kapsayacak olan ve Dış Ticaret Müsteşarlığınca hazırlıkları tamamlanan İhracat Stratejik Planı kapsamında ele alınmıştır.

5- İlgili mevzuat çerçevesinde, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM); ihracatçı birlikleri arasında koordinasyonu ve dayanışmayı sağlamak, ihracatçıların sorunlarının çözümüne yönelik çalışmalar yapmak, ihracat hedef ve politikalarının belirlenmesine yardımcı olmak ve ihracatçıları en üst düzeyde temsil etmek amacıyla ihracatçı birliklerinin tüzel kişiliği haiz bir üst kuruluşu olarak tanımlanmıştır.

Bu çerçevede; Türkiye İhracatçılar Meclisi'nin;

a) İhracat politikalarının geliştirilmesine yönelik genel ve sektörel toplantılar düzenlemek, raporlar hazırlamak, görüş ve önerilerde bulunmak,
b) İhracatla ilgili olarak gerek sektörler gerekse özel kuruluşlar arasında temas ve koordinasyonu sağlamak,
c) Hizmetin gerektirdiği taşınmaz mal alım, satım ve kiralanması konusunda karar almak,

[1] Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013) 2007 Yılı Programı

7/20110

d) İhracatla ilgili gelişmeleri değerlendirmek amacıyla birlikler arasında koordinasyonu sağlamak,

görevleri bulunmaktadır.

Bu itibarla, ihracatımız, yurt dışı yatırımlarımız ve müteahhitlik sektörü faaliyetlerimiz arasındaki pozitif ilişkinin bilinciyle, ihracatımızı sürdürebilir biçimde artırmak nihai hedefine yönelik olarak düzenlenen bu tarz faaliyetlere ihracatçılarımızı temsilen Türkiye İhracatçılar Meclisi temsilcilerinden katılım sağlanmasının yerinde olduğu düşünülmektedir.